

Ogólne zasady przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów.

Podstawowy akt prawny określający funkcjonowanie pomocy materialnej dla studentów - ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365).

Osoby uprawnione do ubiegania się o świadczenia pomocy materialnej dla studentów:

- studenci uczelni publicznych i niepublicznych niezależnie od formy studiów (stacjonarne, niestacjonarne) oraz wieku.

Student może otrzymywać jednocześnie kilka świadczeń pomocy materialnej np. stypendium socjalne jednocześnie ze stypendium rektora dla najlepszych studentów i stypendium specjalnym dla osób niepełnosprawnych.

Wymienione wyżej stypendia i zapomogi dla studentów zwolnione są z podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 40 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 174).

Wysokość dochodu uprawniająca studenta do ubiegania się o świadczenia socjalne ustala rektor w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego, z tym że ustalona w uczelni miesięczna wysokość na osobę w rodzinie studenta musi mieścić się w granicach określonych w ustawie i nie może przekroczyć kwoty **850 zł netto**.

Przy ustalaniu wysokości dochodu uprawniającej studenta do ubiegania się o stypendium socjalne uwzględnia się dochody osiągnięte przez :

- studenta,
- małżonka studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26 roku życia oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek,
- rodziców, opiekunów prawnych, opiekunów faktycznych studenta i będące na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26 roku życia oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek.

Jeżeli student jest samodzielny finansowo bierze się pod uwagę jedynie dochody własne studenta, jego małżonka i dzieci.

Według definicji zawartej w ustawie **student jest samodzielny finansowo** jeżeli on lub jego małżonek spełnia łącznie następujące warunki :

- posiadał stałe źródło dochodów w ostatnim roku podatkowym,
- posiada stałe źródło dochodów w roku bieżącym,
- jego miesięczny dochód w okresach, o których mowa w wyżej spełnia wymóg określony w ustawie tzn. nie jest niższy od kwoty 850,00 zł netto,
- nie złożył oświadczenia o prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego z rodzicami lub jednym z nich.

Ciężar udowodnienia posiadania stałego źródła dochodu spoczywa na studencie. Może on udokumentować powyższe przedstawiając m.in. zaświadczenia z zakładu pracy o zatrudnieniu, umowy cywilnoprawne (zlecenia), decyzje właściwego organu o przyznaniu renty, wyrok sądowy zasądzający alimenty i inne.

Jeżeli student nie jest samodzielny finansowo jego sytuacja materialna będzie ustalana z uwzględnieniem dochodów jego rodziców i rodzeństwa.

Sytuację materialną studenta tj. miesięczną wysokość dochodu przypadającą na osobę w rodzinie studenta, ustala się na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992).

Pod uwagę brane są trzy rodzaje dochodów:

1. dochód netto opodatkowany podatkiem dochodowym od osób fizycznych

są to przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach ogólnych na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne, (zaświadczenie z urzędu skarbowego o dochodach)

2. dochód netto opodatkowany podatkiem dochodowym zryczałtowanym

jest to dochód deklarowany w oświadczeniu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, pomniejszony o należny zryczałtowany podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne,

(oświadczenie studenta i członków jego rodziny rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym)

3. dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych

są to następujące dochody wymienione w katalogu zamkniętym (art. 3 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych):

- renty określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
- renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
- świadczenia pieniężne oraz ryczałt energetyczny określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych,
- dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- świadczenie pieniężne określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę Niemiecką lub Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich,
- emerytury i renty otrzymywane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań w latach 1939-1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów,
- renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa wojennego, kwoty zaopatrzenia otrzymywane przez ofiary wojny oraz członków ich rodzin i renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939-1945, otrzymywane z zagranicy,
- zasiłki chorobowe określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych,
- środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej otrzymywane od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, pochodzące ze środków bezzwrotnej pomocy przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej na rzecz podmiotów, którym służyć ma ta pomoc,
- należności ze stosunku pracy lub z tytułu stypendium osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających czasowo za granicą - w wysokości odpowiadającej równowartości diet z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju ustalonych dla pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.),
- należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, celnikom i pracownikom jednostek wojskowych i jednostek policyjnych użytych poza granicami państwa w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub wzmocnienia sił państwa albo państw sojuszniczych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom, a także należności pieniężne wypłacone żołnierzom, policjantom, celnikom i pracownikom pełniącym funkcje obserwatorów w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych,
- należności pieniężne ze stosunku służbowego otrzymywane w czasie służby kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu obliczone za okres, w którym osoby te uzyskały dochód,
- dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne,
- alimenty na rzecz dzieci,
- stypendia określone w przepisach o systemie oświaty, przepisach Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w przepisach o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, a także inne stypendia przyznawane uczniom lub studentom,

- kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich,
- należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób,
- dodatki za tajne nauczanie określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U.z 2003 r. Nr 118, poz. 1112, z późn. zm.),
- dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na podstawie zezwolenia na terenie specjalnej strefy ekonomicznej określonej w przepisach o specjalnych strefach ekonomicznych,
- ekwiwalenty pieniężne za deputaty węglowe określone w przepisach o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe",
- ekwiwalenty z tytułu prawa do bezpłatnego węgla określone w przepisach o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 - 2006,
- świadczenia określone w przepisach o wykonywaniu mandatu posła i senatora,
- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,

dochód osób utrzymujących się z gospodarstwa rolnego ustala się - stosownie do art. 179 ust. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – na podstawie powierzchni użytków rolnych w hektarach przeliczeniowych i wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego ogłaszanego w każdym roku przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

- dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne,

- renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,

- zaliczkę alimentacyjną określoną w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,

- świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów,

(oświadczenie studenta i członków jego rodziny o wysokości dochodu niepodlegającego opodatkowaniu –

Dochody nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, które nie zostały wymienione w wyżej wymienionym katalogu nie są brane pod uwagę przy ustalaniu sytuacji materialnej studenta, będą to np. świadczenia rodzinne (zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze, w tym zasiłek pielęgnacyjny i świadczenia pielęgnacyjne, świadczenia z pomocy społecznej (zasiłki stałe, okresowe, celowe).

Ponadto do dochodu nie wlicza się kwot alimentów płaconych przez członków rodziny na rzecz innych osób.

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych podstawą ustalania dochodu rodziny jest przeciętny miesięczny dochód członków rodziny uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres pobierania stypendium. Dochód ten może być pomniejszony o dochód utracony w 2010 lub powinien zostać powiększony o dochód uzyskany w 2011 r.

Zarówno utrata jak i uzyskanie dochodu ma miejsce wyłącznie w przypadkach określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych i są to następujące sytuacje:

- uzyskania lub utraty prawa do urlopu wychowawczego,
- utraty lub uzyskania prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych
- utraty lub uzyskania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z wyłączeniem pracy wykonywanej na podstawie umowy o dzieło,
- utrata lub uzyskania zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego,
- utraty lub uzyskania emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej z wyjątkiem rent przyznawanym rolnikom w związku z przekazaniem lub dzierżawą gospodarstwa rolnego,

- wyrejestrowania lub zarejestrowania pozarolniczej działalności gospodarczej,

W przypadku utraty dochodu przez któregokolwiek członka rodziny, od dochodu rodziny odejmuje się przeciętną miesięczną kwotę utraconego dochodu

Natomiast w przypadku uzyskania przez któregokolwiek członka rodziny dochodu po roku, z którego dochody stanowią podstawę do ustalenia świadczenia, do dochodu rodziny dodaje się miesięczną kwotę dochodu netto uzyskanego za pierwszy pełny miesiąc